

یادداشت

دیپلماسی عمومی هسته‌ای

گروه ۵+۱ نیز بارها شاهد نقش دیپلماسی عمومی و تاثیر مثبت این حوزه در پیشبرد اهداف دیپلمات‌ها بودیم. فعالیت بسیار بالای رسانه‌ها در پوشش مذاکرات و نشر اخباری که با اهداف مشخص به عرصه رسانه‌ها راه پیدا می‌کردند، حاصل سیاست‌های ناشی از دیپلماسی عمومی بوده است.

به‌طور مشخص دستگاه دیپلماسی جمهوری اسلامی ایران از یک‌سو و سایر ارگان‌های اثرگذار در مذاکرات به‌ویژه سازمان انرژی اتمی ایران نیز در این حوزه فعالیت‌های خاص و منحصر به فردی داشته‌اند که در زمان لازم بازگو خواهد شد. سابقه فعالیت‌های هسته‌ای ایران با توجه به ریشه مستحکم انرژی اتمی و بهره‌گیری از این انرژی در حوزه‌های مختلف صنعت، پزشکی، کشاورزی و... نقش دیپلماسی هسته‌ای در سنجش به موقع فرصت‌های حساس و اقدام لازم جهت انعکاس موضع هسته‌ای کشورمان بیش از گذشته نمود می‌یابد.

وظیفه دیپلماسی هسته‌ای ایران در تبدیل «حق برخورداری ایران از فن‌آوری صلح‌آمیز هسته‌ای» به «صلاحیت برخورداری ایران از فن‌آوری صلح‌آمیز هسته‌ای ایران» تعریف می‌شود. این جاست که دیپلماسی عمومی هسته‌ای می‌تواند مددکار دیپلماسی هسته‌ای بوده و افکار عمومی داخلی و خارجی را در جهت رسیدن به این هدف کلان هم‌راست می‌سازد.

در حقیقت دیپلماسی هسته‌ای ایران وضعیت «بحرانی هسته‌ای» کشور را به «نظم بحرانی» تبدیل کرده و در این راستا از آنچه بر اساس قواعد NPT ایران باید انجام دهد و از هر چه که اژانس در زمینه اجازه بازرسی‌های مکرر و یا ادامه‌دار از آن می‌خواهد تا نقشی که در پای میز مذاکره نمایندگان اعزامی کشور از حفظ دستاوردهای فن‌آوری هسته‌ای در زمینه ادامه غنی‌سازی اورانیوم به‌منظور تولید سوخت هسته‌ای، شکستن تحریم اروپا در ارسال تکنولوژی هسته‌ای به ایران و... داعیه‌دار آن هستند را دربر می‌گیرد. تحلیل و تفهیم این مهم برعهده دیپلماسی عمومی هسته‌ای است که با ابزارهای مختلف از جمله رسانه‌های داخلی و جهت‌دهی به رسانه‌های خارجی صورت گرفته است.

نتایج حاصله از مذاکرات ۲ ساله و توافق برجام نشان داد که دستگاه‌های تاثیرگذار در مذاکرات توانستند به خوبی از ابزار دیپلماسی عمومی بهره گرفته و ضمن توجیه افکار عمومی داخلی و خارجی، در هر دوطرف تصور بازی برد برد و موفقیت در رسیدن به اهداف کلان را ایجاد کرده‌اند.

***مدیرکل دیپلماسی عمومی
و اطلاع‌رسانی سازمان انرژی اتمی**

حمید خادم قائمی* / در زمانی نه چندان دور انسان نگرشی ساده‌لوحانه و در عین حال خشن به جهان هستی داشت. نتیجه این نگرش، جنگ‌های کوچک و بزرگی است که در اقصی نقاط جهان به منظور رسیدن به اهداف سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در می‌گرفت و اتفاق ناگوار نسل‌کشی و از بین رفتن منابع فراوان انسانی و اقتصادی متعلق به یک ملت رخ می‌داد. در این‌جا انسان نگاه سخت‌افزاری داشت. اما چهره زشت جنگ‌های خانمان‌برانداز جهانی و کشتار میلیون‌ها انسان بی‌گناه بشر را به سمت نگرش نرم‌افزاری سوق داد و او را بر آن داشت تا با استفاده از شیوه‌های جدید و نرم به همان اهداف برسد. لذا ساز و کار قدرتمند دیپلماسی عمومی وارد صحنه منازعات و ارتباطات جهانی شد که نقش بی‌بدیل خود را تاکنون به خوبی ایفا نموده و به دلیل توانمندی خاصش روز به روز بر ارج و قربش افزوده می‌شود. دیپلماسی، دانش ارتباط، نفوذ و هدایت امور بین‌المللی به سوی منافع ملی است. هر چند مهم‌ترین مرجع دیپلماسی وزارت امور خارجه است اما شخصیت‌ها و نهادهای علمی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی و سازمان‌های مردم‌نهاد هر یک می‌توانند در ایجاد و یا تقویت دیپلماسی بسیار موثر باشند. امروزه انواع مختلفی از دیپلماسی در جهان امتحان خود را با موفقیت پشت سر گذاشته‌اند. دیپلماسی ورزشی، دیپلماسی فرهنگی، دیپلماسی رسانه‌ای و... انواعی از دیپلماسی هستند که کشورهای مختلف به فراخور وضعیت برای نفوذ به لایه‌های اجتماعی یک کشور از آن‌ها استفاده کرده‌اند. از این نکته مهم نباید غفلت شود که از یک زاویه، یکی از مولفه‌های اساسی دیپلماسی، رسانه است. این مولفه بسیار قدرتمند است و می‌تواند افکار عمومی را اقناع کند، از جنگ‌ها جلوگیری کند، سوءتفاهمات بین‌المللی را رفع کند، دوستی و همکاری بین‌المللی ایجاد نماید و احترام و پرستیژ بین‌المللی را برای کشور به ارمغان بیاورد. پس ضرورت تقویت رسانه‌ها در ابعاد مدیریتی، علمی، آزاداندیشی، صحت‌محتوایی، توجه به منافع کشور، هنجارمندی و استقلال عمل ضرورتی دوچندان می‌یابد. نخبگان هم به عنوان مولفه مهم دیگر می‌توانند در شکل‌گیری رسانه‌های قدرتمند نقشی اساسی داشته باشند.

رسانه‌هایی که موضوعات اساسی کشور را در می‌یابند و سعی در برجسته نمودن و سوق دادن آن‌ها در مجرای دیپلماسی عمومی می‌نمایند تا از قدرت و ارزش واقعی این موضوعات در ترفیع جایگاه بین‌المللی کشور و رسیدن به اهداف ملی استفاده نمایند، بدون شک شایسته قدردانی و تجلیل هستند.

در این ۲۲ ماه مذاکرات هسته‌ای کشورمان با کشورهای عضو